

PEER WITTENBOLS

WAAKHONDJE

Personages

Evi

Mara

Moeder

Wolf

Scène 1

Mara en Evi thuis. Een dag uit het leven van de zusjes. Ze koken, maken schoon, doen de was enz. Moeder ligt in bed.

...

Scène 2

Er wordt geklopt. Het is Wolf.

wolf Tring Tring.

evi Onze moeder is er niet.

mara Die is weg.

evi Die is gaan werken.

mara In een andere stad.

wolf Ik kom niet voor jullie moeder. Ik kom alleen maar
wat vragen.

evi Het is niet de bedoeling dat we open doen.

mara Nee, dat is niet de bedoeling.

wolf Hoeft ook niet. Ik kom alleen maar wat vragen, zeg ik
toch.

evi Vraag dan.

moeder *vanuit bed* Wie is daar?

wolf Het zijn zeven vragen.

mara Waarom zo veel?

wolf Weet ik niet. Zeven. Dat is gewoon zo.

evi Vraag dan!

wolf Moet ik eerst niet zeggen wie ik ben?

mara Nee.

evi Nee.

wolf Oké.

evi Vraag dan!

wolf Vraag 1: Hoe ziet een dode er van dichtbij uit? Vraag

2: Is het eng? Vraag 3:

Was jullie vader de eerste dode die jullie in het echt zagen?

Vraag 5...

evi Je bent vraag 4 vergeten.

wolf Klopt. Vraag 4: Ligt jullie vader onder de grond of

hebben ze hem verbrand? Vraag 5: Wat betekent 'gecondo-

leerd' precies? Vraag 6: Hoe vaak huilen jullie per dag? En

dan vraag 7: Wat missen jullie het meest van jullie vader?

mara Dat was het?

wolf Ja. Zeven.

evi Je ging op een gegeven moment een beetje snel.

wolf Weet ik. Ik praat altijd te snel. Dat gaat vanzelf. Ik

bibber ook een beetje.

moeder *vanuit bed* Wie is daar?

evi en mara Niemand!

moeder *vanuit bed* En tegen wie praten jullie dan?

mara Ik praat tegen Evi en Evi praat steeds terug.

moeder Echt waar, Evi?

evi Echt waar. Mara spreekt de waarheid.

moeder Dus er is niemand anders, daar?

evi en mara Niemand!

mara Word maar rustig.

moeder Ik bèn best rustig, hoor.

pauze

wolf En? Hebben jullie er over nagedacht?

mara Nee.

wolf Ik moet het volgende week weten.

evi Hoezo?

wolf Dan ben ik aan de beurt.

mara Ik snap er niks van. En mijn zus ook niet. Toch, Evi?

evi Nee, ik ook niet.

wolf O. Weet je wat ik dan doe?

mara en evi Nee.

wolf Ik schuif het lijstje onder de deur door. Een beetje leesbaar schrijven a.u.b. En dan kom ik het morgen ophalen.

evi Morgen hoe laat?

wolf Ik kan pas om tien uur.

Wolf weg

moeder *vanuit bed* Wie was daar?

mara De man van de meterkast.

moeder Was hij aardig?

evi Heel aardig.

mara Ging wel.

moeder Mooi. Moest hij niet binnenkomen?

mara Word nu maar rustig. Er is geen enkele reden om zo druk te doen.

moeder Ik doe niet druk.

mara Dat moet ook niet.

evi Alles is weer gewoon, mama.

moeder Oké.

...

Scène 3

mara Goedemorgen, mama.

moeder Nog even geen lamp aan.

evi Goedegoedegoedemorgen, mama.

moeder Licht uit!

mara en evi Opstaan. Opstaan. Opstaan. Het zonnetje is al
begonnen zonder jou.

moeder Niet het raam open. Niet het raam open!

mara Goed, het raam blijft dicht.

moeder Mag ik, please, nog even blijven liggen?

evi Rok of broek? Rok of broek? Rok of broek?

moeder Kiezen jullie maar.

mara Broek.

evi Spijkerbroek of streepjes? Spijkerbroek of streepjes?

Spijkerbroek of streepjes?

moeder Weet ik niet.

mara Streepjes.

evi Blouse of trui?

mara Trui. Wat wil je op je brood, mama?

moeder Geen honger.

mara Dat heb ik niet. Wat wil je op je brood?
evi Muisjes?
mara Nee, niks geen muisjes.
moeder Ja, muisjes.
mara Nee, niks geen muisjes. Op muisjes kom je de dag
niet door. Vlees of kaas?
Vlees of kaas? Vlees of kaas?
moeder Muisjes.
mara Vlees of kaas?
moeder Muisjes.
evi Kaas met een heel klein beetje muisjes, dan?
mara Nee.
moeder Ja.
evi En eet je het dan ook op?
moeder Ik probeer het.
evi Ze zegt dat ze het gaat proberen.
mara Vooruit dan maar. Ik ben weer veel te goed.
moeder Even serieus nu, wie was dat daarstraks?
mara Een kaboutertje dat de weg kwijt was naar zijn pad-
denstoeltje.
moeder Haha. Wie was daar?
mara De man van de meterkahast!

moeder Echt? Waarom duurde het dan zo lang?

mara Ik kan niet alles weten. Misschien weet Evi het.

moeder Evi?

evi Ja... ja... hij had twee cijfers omgekeerd zei hij.

moeder En nu is het opgelost?

mara Ja, we kunnen weer rustig ademen.

evi *tot Mara* Wat doen we met het lijstje?

mara Het lijstje! Het lijstje! Verstoppen.

Als mama het ziet, dan is ze de hele dag weer stil.

evi Maar ze kan het vanuit bed toch nooit zien.

mara Voor de zekerheid.

evi Maar ze komt er tóch niet uit.

mara Nee, maar we kunnen maar beter geen risico nemen.

Nu is ze tenminste rustig.

En als ze dat lijstje ziet... en als ze die vragen ziet... en als ze er dan weer over na gaat denken... en als ze dan weer gaat huilen... dan kunnen we weer van voor af aan beginnen.

Evi verstoppt het lijstje.

evi Hier?

mara Nee, scheur het maar door, voor de zekerheid.

evi Nee! Niet doorscheuren! Niet doorscheuren! Beter om
het zo snel mogelijk in te vullen en zo snel mogelijk mee
te geven. Het ligt nu hier. Hier onder. Daar vindt ze het
nooit. Gezien? Gezien, Mara.

mara Sst. Ja. Ssst!

...

Scène 4

Wolf klopt aan.

wolf Tring tring. Ik kwam de antwoorden ophalen.

evi Oja.

wolf Geef dan.

mara *schuift vragenlijst onder de deur door* Hier.

wolf Waarom is alles doorgekrast?

evi Dat komt, we wisten het goede antwoord niet.

wolf Kan die deur niet even open?

mara Nee. Die is al heel oud.

wolf Zal ik dan even omlopen?

evi Nee.

wolf Hoezo niet.

mara Dan wordt de waakhond bang.

wolf Waakhond? Ik heb jullie nog nooit met een hond gezien.

evi Het is ook maar een kleintje.

wolf O.

mara en evi Ja.

wolf En hoe moet het nu verder met mijn spreekbeurt?

evi Mijn zus en ik snappen niet waar je het over hebt.

wolf Kijk, ik kan moeilijk nu nog een ander onderwerp kiezen. Bovendien, het zijn maar zeven vragen.

moeder *verderop* Wie is daar?

mara Niemand.

moeder Wat hoor ik dan?

evi We zaten even hardop te denken.

moeder O. Zaten jullie aan vervelende dingen te denken?

mara Nee, hoor. Maar je maar geen zorgen, Evi en ik zaten alleen maar aan fijne dingen te denken.

moeder Gelukkig. Het lijkt me zo erg als jullie de hele tijd aan vervelende dingen moeten denken. Dat gun ik niemand. Echt niemand.

wolf Zeg, ik was met jullie in gesprek!

evi en mara Sst.

wolf Ik denk dat ik maar eens heel hard op de deur ga bonzen. Ja, dat ga ik maar eens doen.

mara Wacht!

wolf Ik begin met bonzen

evi *tot Mara* Wat ga je doen!

mara Wat ga ik doen. Open, dat ga ik doen.

evi Nee! Dat hoort ze! Ze hoort het!

mara Sst! Nu hoort ze jou. Als ze iets hoort, komt het door
jou!

Mara doet de deur op een kier.

wolf Hoe ziet een dode er van dichtbij uit?

evi We moeten zachtjes praten.

wolf Hoezo?

evi Onze moeder mag ons niet horen.

wolf Hoezo niet?

mara Gewoon.

evi We moeten fluisteren.

wolf Hoezo?

evi Gewoon.

wolf Waar is ze dan?

evi Gewoon, in bed.

wolf ‘Gewoon’? Alleen in Amerika liggen ze nu ‘gewoon’
in bed. Omdat het daar ‘gewoon’ donker is, nu.

moeder Jullie denken wel heel erg hardop.

evi Dat klopt. Maar dat is nu voorbij.

mara Ja, we zijn er uit.

moeder Wat was het dan?

evi Als je er niet bij bent geweest dan is het niet uit te leg-
gen.

moeder Je kunt het toch proberen.

mara Ja, straks proberen we het. Maar nu nog even niet.

moeder O. Tot straks dan.

evi en mara Tot straks.

wolf *met potlood in de aanslag* Vraag 1: Hoe is het om een dode van dichtbij te

zien? Niet te snel praten, anders kan ik het niet bijhouden.

evi Eng.

mara Nee, niet eng. Het is vooral raar.

wolf Eng of raar? Wat wordt het?

evi Het wordt: eng. Hij ligt daar. Met zijn ogen dicht. Ze hebben hem heel mooi aangekleed. Maar ze hebben ook zijn bovenste knoopje dicht gedaan. En dat zou onze vader, nooit doen. Die zei altijd: 'Ik stik, ik stik', als hij alle knoopjes dicht had. En ze hadden zijn haren gekamd en dat bleef maar netjes zitten.

wolf Niet te snel. Niet te snel.

evi En hij lag daar maar en deed zijn haar niet door de war.

Net alsof hij het niet was. Net of ze hem hadden nage-
maakt. Daarom zeg ik: eng.

mara Hoe kun je nou bang zijn van je eigen vader?

evi Dat snap ik zelf ook niet.

mara Inderdaad. Dus...

evi Dus?

mara Dus was het vooral raar. Ligt hij daar in zijn mooie pak, met zijn zondagse schoenen aan. Het was net alsof hij ging trouwen. Alsof het een feestje was dat ze hem gingen begraven. Dat vond ik raar.

wolf Weet je wat, ik noteer hier gewoon: eng én raar. Vraag 2: Was het eng? Wacht even. Eigenlijk hebben jullie dat nu al verteld. Vraag 3: Was jullie vader de eerste dode die jullie in het echt zagen?

evi Je moet echt zachter praten.

mara Ja, en jij ook, Evi.

evi Ja, en jij ook, Mara.

wolf Stel dat ik binnen mag komen, dan ga ik vanzelf zachter praten.

mara Het gebeurt niet.

evi Daar kunnen we niet aan beginnen.

wolf Waarom ligt ze in bed?

mara en evi Zachter!

wolf Dit is het zachtste dat ik kan.

evi Watte?

wolf Dat dit het zachtste is van wat ik kan.

mara Sst.

evi *tot Mara* Mijn voorstel is dat hij een beetje binnen mag komen.

mara Ik begrijp het voorstel. Ik heb alleen geen tijd om er over na te denken. Voor je het weet gaat hij weer harder praten.

moeder Gaat het wel goed, jongens?

evi en mara Wij zijn meisjes!

moeder Gaat het wel goed, meisjes?

mara *tot Evi* Er is maar één oplossing. Jij gaat naar mama en dan praat ik wel met hèm, hier.

evi Het is beter dat jij naar mama gaat en dat ik met hèm hier praat.

mara Ja, en dan kan ik weer in mijn eentje bij mama zijn.

moeder Krijg ik antwoord?

evi Ga nou naar mama!

mara Waarom ik altijd?

evi *tot Mara* Dan doe ik de deur open.

mara Doe toch maar niet. Toch maar niet. Niet doen!

evi Te laat.

mara Wat heb je gedaan!

evi Weet ik niet. Ik dacht er niet goed bij na.

Deur gaat open. Wolf komt binnen. Hij kijkt rond.

evi Zo meneertje, dus jij gaat nu automatisch heel zacht praten, begrijp ik.

mara Inderdaad. Bewijs maar.

wolf Waarom ligt ze in bed?

mara Omdat ze moe is.

Wolf gluurt de slaapkamer in.

wolf Waarom heeft ze haar ogen dan niet dicht?

mara Omdat ze maar een beetje moe is.

wolf Dus ze is al elf maanden een beetje moe.

evi Is het elf maanden?

wolf Ja, en morgen al elf maanden en negen dagen.

mara Hoe weet jij dat zo goed?

wolf Gewoon. Ik heb het in de gaten gehouden. Als ik bij ons op zolder sta, kan ik jullie voordeur zien. Eerst zag ik een politieauto. Toen zag ik twee politiemannen. Aanbellen. Jullie moeder doet de deur open en die twee mannen doen allebei hun pet af. Precies tegelijkertijd. En toen zag ik dat jullie moeder op straat ging liggen. En als ik het niet had gezien dan had ik het wel gehoord. Ze gilde, eerlijk gezegd, nogal hard. En nu denk ik iedere dag: even kijken hoe het

gaat, hier tegenover. En toen moest ik een spreekbeurt houden en toen dacht ik: kom.

mara Elf maanden en negen dagen!

evi Sst.

wolf Van lang in bed liggen krijg je een plat achterhoofd.

evi En je krijgt kale plekken.

wolf Als iemand te lang in bed blijft liggen, dan wordt hij te

lang voor zijn kleren. Staat hij dan eindelijk op, zijn al zijn

kleren te klein. Kan hij nieuwe kopen. Is hij meteen blut.

Heeft hij niks meer.

evi Sst.

mara Als je te lang in bed ligt, valt je haar uit... en als je

nog langer in bed blijft liggen, zakken je botten door je

vel... als je dan opstaat, blijft je geraamte liggen... echt...

wolf Nee... nee... nee... Als iemand te lang in bed blijft

liggen, dan groeien zijn botjes juist aan elkaar.

evi Als je in bed ligt heb je twee kansen: óf je blijft wakker,

óf je valt in slaap. Als je wakker blijft, is er niks aan de

hand. Als je in slaap valt, heb je twee kansen: óf je droomt

niet, óf je droomt. Als je niet droomt is er niks aan de hand.

Als je droomt heb je twee kansen: óf je droomt niet van

papa,

óf je droomt van papa. Als je niet van papa droomt, is er niets aan de hand. Als je wél van hem droomt, heb je twee kansen: óf het is een fijne droom, óf het is een nachtmerrie. Als het een nachtmerrie is, als het een nachtmerrie is, is er niks aan de hand. Als het een fijne droom is, dan heb je twee kansen: wakker worden óf niet wakker worden. Als je wakker wordt, als je wakker wordt, is het verschrikkelijk. Maar als je slaapt en slaapt en droomt...

mara Wanneer je als kind iets verschrikkelijks meemaakt, dan is er een paar mogelijkheden: óf je wordt heel dik, óf je eet niks meer en je wordt juist dun, óf je haar valt uit. En het ergste is... je kan niet kiezen.

evi En er is in Amerika een jongetje van tien dat zo schrok van een vliegtuigongeluk dat hij de volgende dag grijs haar had. Ik durf 's ochtends bijna niet in de spiegel te kijken.

wolf Ik zei al: 'Het is hier Amerika niet.'

evi Zachter.

wolf Moet er daar niet eens een raampje open!

mara Nee, het raam blijft dicht.

wolf Dat ze daar niet eens een raampje open zet.

moeder *vanuit slaapkamer* Is die meneer van de meterkast er weer?

evi Ja.
mara Nee.
moeder Nee of ja?
evi Nee.
mara Ja.
moeder Dag, meneer.
wolf Dag, mevrouw.
moeder Dag, meneer.
wolf Dag, mevrouw.
moeder Bent u wel een meneer?
wolf Nee. Maar mijn vader wel.
moeder En is jouw vader de man van de meterkast?
mara en evi Ja.
wolf Nee.
moeder Ik snap er niks meer van.
wolf Mijn vader werkt bij de bank.
moeder En ga jij later ook bij de bank werken?
wolf Dat denk ik niet. Dan krijg ik ook een kaartje op mijn
jas met alleen mijn achternaam en dan halen ze ons de hele
tijd door elkaar.
moeder Hoe heet je dan?
wolf Met mijn voornaam, of met mijn achternaam?

evi Hij heet Wolf.

wolf Met mijn voornaam.

mara Zijn achternaam weten wij ook niet.

moeder Dag Wolf. Gezellig dat je er bent. Dat vinden Mara en Evi ook heel gezellig. Mag ik je even zien?

mara Nee, Wolf stond op het punt om weg te gaan.

moeder Maar het is zo lang geleden dat ik iemand anders zag.

evi Een andere keer maar weer.

moeder Laat me nou toch even naar die jongen kijken.

mara Rustig nou maar, mama.

moeder Hij klinkt zo aardig. Ik zou hem wel even willen zien. Kom maar, Wolf.

Wolf gaat kamer moeder in.

moeder Sorry, dat ik nog in bed lig.

wolf Geeft niks.

moeder Je ruikt ook zo lekker. Vinden jullie niet meisjes?

mara Mama!

moeder Serieus. Hij ruikt zo lekker. Hij ruikt naar buiten.

evi Wij ruiken toch ook wel eens naar buiten.

moeder Jawel.

mara Nou dan!

moeder Maar Wolf ruikt naar nog iets.

mara Mama!

evi Mam!

moeder Ik weet het: hij ruikt naar een ander wasmiddel.

Lekker.

mara Nou ja, zeg!

moeder Ben je sterk, Wolf?

wolf Gewoon.

moeder Wat ben jij bescheiden. Dat is heel lief. Je ziet er

best sterk uit, hoor.

evi Nu gaat ze vragen of je niet een beetje met mij en mijn

zus wilt vechten. Ze denkt dat

we het missen dat we niet meer met onze vader kunnen

stoeien.

moeder Dat vond ik altijd zo gezellig. Mara

en Evi die boven op hun vader zaten. En maar knokken. En

ieder jaar werden ze sterker.

En Frank maar vechten en lachen en ‘auwauwauw!’

mara Hij liet ons altijd winnen!

evi Altijd.

moeder Niet waar. Op het laatst niet meer. Hij verloor en

dan was hij trots op jullie.

En ik: ‘Pas op voor zijn knieën, meisjes. Niet op zijn buik springen! Niet te hard!’ En Frank maar lachenlachenlachen.
En dan riep hij: ‘Genade, genade!’ En dan gingen ze door.
evi Natuurlijk.
mara Wij wel.
moeder En dan wist hij dat hij moest roepen: ...
evi en mara ‘Meisjesgenade!!!’
moeder ‘Meisjesgenade!’ Ik hoor het hem nóg roepen.
‘Meisjesgenade!’
evi en mara ‘Meisjesgenade!!!’
moeder Dus als je eens lekker wilt knokken, ga je gang.
evi Hoeft niet hoor.
mara Moet je zelf weten.
wolf Ik zal er eens over nadenken.
moeder Soms moet ik ineens een beetje huilen. Daar moet je
je maar niks van aantrekken, Wolf.
mara *tot Wolf* Zie je wel, nu heb je haar dus te druk ge-
maakt.
moeder Nee, daar kan hij niets aan doen. Sorry dat ik een
beetje moet huilen, Wolf.
wolf Oké.
moeder Misschien vind je het een beetje raar.

wolf Nee, hoor. Als mijn vader ineens dood ging dan zou
mijn moeder ook huilen, denk ik.

moeder Denk je?

wolf Ja, ik denk van wel. Ik weet niet of ze elf maanden en
negen dagen zou huilen. Maar ze zou wel huilen.

moeder Elf maanden en negen dagen!

Ze huilt zachtjes.

mara Zie je wel, gaat ze weer huilen!

evi Gaan we weer.

mara Wat zei ik nou!

moeder Gaan jullie maar spelen.

wolf Oké.

mara Gaat het mama?

moeder Ja, meisje.

evi Denk je dat je straks harder gaat huilen dan nu?

moeder Ik denk het niet.

mara Zal een van ons tweeën even bij jou blijven?

moeder Ja, doe maar.

mara Wie van ons tweeën?

moeder Kiezen jullie zelf maar.

mara Dan blijft Evi even bij jou en dan laat ik die jongen
naar buiten.

moeder Dat is goed.

evi Nee. Nee. Nee. Wat we doen is dit: we laten samen die jongen naar buiten en dan komen we samen terug. Is dat goed.

moeder Mmh. Ja laten we het zo maar doen.

mara Kom maar, jongen.

evi Kom je, jongen? We gaan.

mara Kom maar. We gaan als ik zeg: nu. Nu!

De meisjes gaan de slaapkamer uit. Wolf blijft alleen bij moeder. Ze fluisteren.

moeder Vind jij mijn dochters anders?

wolf Hoezo anders?

moeder Vind jij mijn dochters anders dan andere meisjes?

Eerlijk zeggen. Eerlijk zeggen.

mara *vanuit de andere kamer* Wij zijn al hier, jongen.

moeder Snel! Eerlijk zeggen.

wolf Ik snap u niet zo goed. Anders dan wie?

moeder Ik bedoel: denk jij dat het goed komt met ze?

evi *vanuit de andere kamer* Kom je, Wolf?

mara *vanuit de andere kamer* Onze moeder moet rusten.

wolf *roept* Ik ben er al. *fluistert tot moeder* Ik snap u nog steeds niet. Wat moet er goed komen?

moeder Ik bedoel... ik bedoel... denk je dat ze blij zijn?

Net zo blij als andere meisjes? Eerlijk zeggen!

wolf Ik zal er eens op letten.

evi Einde!

mara Allang: 'Einde!'

moeder Wolf komt er nu aan. Nu!

Wolf gaat naar de meisjes.

mara Wat was dat allemaal, daar?

wolf Waar, precies?

evi Daar!

mara Vroeg ze iets?

wolf Nee. Ja... ze vroeg... iets over mijn vader... iets over de bank.

evi O.

mara Niks: 'O.' Wat dan over de bank?

moeder *vanuit haar kamer* Hebben jullie het over mij?

mara, evi en wolf Nee!

Wolf maakt aantekeningen in zijn schrift.

mara Wat schrijf je?

wolf 'Als je vader dood is, gaat je moeder heel lang in bed liggen.'

evi En dat ga jij straks voorlezen op school.

wolf Nee. Nee, hoor. Ik moet het uit mijn hoofd doen.

mara Als jij maar niet denkt dat jij een beetje mijn moeder voor gek kunt gaan zetten, in de klas.

wolf Nee! Ik hou het niet over jullie moeder. Ik hou het over 'de dood'. Jullie komen er helemaal niet in voor.

evi Waarom ben je dan hier?

mara En waarom dan die vragen, allemaal?

wolf Omdat jullie er verstand van hebben.

mara Waarvan?

wolf Van de dohood! Moet ik hier alles uitleggen?

Ze horen moeder praten.

wolf Roept ze jullie?

evi Nee.

wolf Wat zegt ze dan?

mara Weten we niet.

Ze luisteren.

Wat moeder zegt is net niet te verstaan.

wolf Of is ze aan het huilen?

mara Nee, dat klinkt anders.

evi Ze is aan het praten.

mara Niet zeggen!

evi Sorry.

wolf Tegen wie is ze aan het praten?
mara Gaat je niks aan!
evi We zeggen het niet.
mara Daar heeft hij niks mee te maken.
evi Sorry.
mara Ben je klaar met je vragenlijstje? Wij moeten namelijk door.
wolf Dan had je het maar moeten opschrijven.
mara Ik heb er geen zin meer in. Ik ga weg.
evi *tot Mara* Waar ga je naar toe?
mara Even weg hier. Weg van hem hier, met zijn vragen.
evi En dan kan ik hier alleen blijven, bij mama.
wolf ‘Alleen’. Ik ben er ook nog.
evi Ik bedoel, alleen met onze moeder.
wolf Maar, ik ben er nu toch.
evi Niet weg gaan, Mara. Zo dadelijk heeft ze iets nodig. En dan ben ik alleen. Blijf maar hier. Blijf maar.
Mara af
wolf Hoi.
evi Hoi.
Wolf luistert naar moeder.
wolf *tot Evi* Hoi.

evi Hoi.

pauze

evi Als onze moeder alleen is dan praat ze vaak hardop.

wolf Tegen wie?

evi Gewoon.

wolf *luistert* Het klinkt zo... echt.

evi ...Tegen onze vader.

wolf Hoe kan dat? Ik dacht dat die dood was.

evi Wij snapten het in het begin ook niet.

wolf En zegt hij ook wel eens wat terug?

evi Ik neem aan van niet.

wolf En toch praat ze tegen hem?

evi Ja, dat heb ik net al verteld.

wolf Waarom doet ze het dan?

evi Omdat ze het gewend is, zegt ze. Van vroeger.

wolf O.

Mara staat af te luisteren.

evi Soms is het net of hij hier is, zegt ze. Ze zegt niet dat het echt zo is. Maar soms lijkt het er zo op dat hij hier is, dat ze vanzelf met hem gaat praten.

wolf Ja.

evi Dit mag je nooit, nooit verder vertellen, Wolf.

wolf Heb jij dat nooit, dat je denkt dat hij er is?

evi Nooit echt. Heel soms denk ik: hij staat naast mijn bed. Ik weet ook wel dat als ik mijn ogen open doe, dat hij dan weg is. Dat hij er misschien zelfs nooit geweest is. En dan denk ik: ik hou mijn ogen nog even dicht.

En dat werkt. Dan blijft hij nog even staan, lijkt het. Nooit door vertellen. Ook niet aan mijn zus.

wolf Zou ik nooit doen.

evi Ik probeer het wel eens. Als ik alleen ben. Als Mara beneden is. Dan ga ik boven zitten... en dan ga ik tegen onze vader praten...

Mara op

mara Waarom wist ik dat niet?

evi Je weet het nu toch.

mara En hoezo mag hij dit allemaal wel weten? En ik niet.

evi Zolang mama het maar niet weet.

wolf Van mij hoort ze niets, hoor, jullie moeder.

mara *tot Evi* Vind je dat normaal, dat jij hem achter mijn rug allemaal geheimen zit te vertellen?

evi Laat nou maar.

mara Nee, ik vraag of jij dat normaal vindt.

evi Doe nou maar rustig.

mara Nee, of jij dat normaal vindt, vraag ik. Geen antwoord? Kun je niks verzinnen?

evi Zullen we rustig blijven? Of moet mama ons horen. Is dat wat jij wil? Wil je dat?

Geen antwoord?

wolf Sst. Ik hoor haar.

Ze luisteren.

wolf O, nee. Toch niet. Jawel! O, nee.

mara *tot Wolf* Zeven vragen, had je gezegd. Het zijn er ondertussen al honderd.

wolf Doe jij dat ook, Mara, praten tegen je vader?

mara Nooit. Dat was vraag honderdenéén!

wolf *tot Evi* En wat gebeurt er dan?

evi Dan niks.

mara Nee, helemaal niks. Punt.

wolf Ook niet als je iets kapot gooit? Ook niet als je de planten breekt? Ook niet als je hier de tafel in de fik steekt? Ook niet als je jezelf pijn doet?

mara en evi Nee.

wolf Raar eigenlijk.

evi Hij hoort ons niet, denk ik dan.

mara *tot Evi* Waarom wist ik dat niet?

evi Vind jij het normaal dat jij iedereen staat af te luisteren!

mara Het is kennelijk nodig!

wolf Sst!

evi en mara Wat?

wolf Beetje stiller voor jullie moeder, alsjeblieft, dankjewel!

Moeder praat weer. Ze luisteren.

wolf Nu lacht ze toch.

mara Nee, dit is huilen.

wolf Nee, hoor. Ik hoor lachen.

evi Laat mij eens horen.

Ze luistert.

Nee, dit is duidelijk huilen.

wolf Laat nog eens horen!

We horen moeder.

moeder Waarom is het hier zo koud? Waarom is het hier zo koud? ‘Koop maar een dekentje’, zei toen de dokter. ‘Koop maar een vestje’, zei de vrouw van de dokter. ‘Koop dan een verwarminkje’, zei toen mijn broer. ‘Koop dan een kacheltje’, zei toen mijn zus. Waarom is het hier zo koud? Waarom is het hier zo koud? ‘Ga even rennen’, zei toen de buurvrouw.

‘Blijf lekker binnen’, zei toen de buurman. ‘Neem dan een vachtje’, zei toen de hond. ‘Nee, neem maar een dekbed van dons’, zei de gans. Maar wat zeg jij? Maar wat zeg jij? Wat zeg jij met je warme adem? Wat zeg jij met je warme mond? Waarom is het hier zo koud? Waarom is het hier zo koud? Dekentjes, vestjes, verwarminkjes, kacheltsjes, vachtjes, donzen dekbedjes, rennen, thuisblijven, of een heteluchtkanon. Maar wat zeg jij? Maar wat zeg jij? Wat zeg jij met je warme adem? Wat zeg jij met je warme mond? ...

Wolf gaat naar huis.

...

Scène 5

Evi, Mara

mara Vind je dat normaal, wat jij allemaal achter mijn rug aan het uitvreten bent?

evi Zeg, verzin eens iets anders.

mara Is dat je antwoord?

evi Ja.

mara ‘Hoi, Wolf.’ ‘Hoi, Evi.’ ‘Hoi, Wolf.’ ‘Hoi, Evi.’ Ik ben een beetje misselijk van jullie.

evi ...

mara Ik denk... ik denk dat ik die Wolf de volgende keer maar eens buiten laat staan.

evi En ik denk... ik denk dat je dat toch niet doet.

mara Dan mag jij mij eens uitlegen waarom niet.

evi Omdat... omdat mama dan gaat vragen: ‘Waar blijft die Wolf toch, tegenwoordig.’

pauze

evi Ze ademt heel rustig nu.

mara Ja, heel rustig. Heerlijk.

evi Misschien slaapt ze wel door, vannacht.

mara Misschien.

evi Dan is ze morgen lekker uitgerust.

mara Misschien.

evi Dan kan ze morgen eens proberen een half uurtje op te zijn.

mara Misschien.

evi Ze heeft het beloofd.

mara De volgende keer dat jij in je eentje tegen papa gaat praten, ga je dat wel van te voren tegen mij zeggen. Begrepen?

evi Waarom eigenlijk?

mara Doe ik wel eens iets waar jij niets van af weet?

evi Weet ik niet.

mara Volgende keer eerst tegen mij zeggen. Begrepen?

evi Kun je dat ook gewoon zeggen!

mara Nee.

pauze

mara Wat vind jij van die Wolf?

evi Wat vind jij van hem?

mara Ik vroeg het het eerst.

evi Hij heeft lieve ogen.

mara Dat weet ik ook wel.

evi En hij heeft een lieve stem.

mara Dat wist ik allang.

evi Misschien moeten wij ook maar gaan slapen.

mara Het is nog zo vroeg.

evi Ik weet het.

pauze

evi Mara...?

mara Wat nou weer?

evi Ik heb een gedicht geschreven. Het is net af.

mara Wat knap.

evi Voorlezen?

mara Ja. Dat wil ik wel.

evi Het bed van mama is heel groot

Want mijn vader is heel dood.

mara Is het al afgelopen?

evi Ja.

mara Moet het niet wat langer?

evi Dat gaat niet.

mara Hoezo niet?

evi Omdat hij nu al dood is in mijn gedicht.

mara O. Maar... maar... maar... schrijf dan iets over toen

hij er nog was.

evi Dat gaat helaas niet.

mara Hoezo niet?

evi Dan moet ik bijna moet huilen. En stel dat ik huil, dan kan ik niet meer lezen wat er staat.

mara Niet huilen dan maar.

evi Soms... soms... als ik naar de bomen luister, hoor ik de bomen ademen. Dan is het net een man. En soms, als ik een man hoor ademen, hoor ik de zee. En soms is de zee weer precies een adem. 'Hé, papa ademt weer', denk ik dan heel even. Hoor je dat?

mara Nee.

evi En heel soms is de snelweg, achter de achterste bomen, net iemand die snurkt.

Een man die snurkt. 'Hé, papa snurkt', denk ik dan. Jij?

mara Ik hoor niks.

evi Soms huil ik 's nachts bijna. 'Mmmmieieieihhh', doe ik dan. En dan denkt mama dat ze een kat hoort. Gelukkig denkt ze dat het een kat is. En dan slaapt ze door. En dan ademt de zee maar door. En de snelweg snurkt maar door. En een boom kan slapen terwijl hij staat. Zelfs als er een auto tegen aan klapt: 'KlaboemBatsAaarghhtuuuuuuu-

uuutHelp-HelpMeDanTochTètutètutètutètutu' blijft hij
lekker staan slapen.

mara Nou ja! Wat een vaag verhaal.

Evi loopt weg.

mara Ik heb er geen zin in dat je nu weg gaat.

evi Wat deed je zelf, daarstraks!

mara Maar ik ben er nu toch! Ben ik er nu of niet?

evi Laat me met rust.

mara Ga je iets tegen papa zeggen? In je eentje?

evi Neehee.

mara En als mama ons dadelijk roept? Dan zit ik hier. En
dan? Ik ga echt niet alleen.

evi Dat dacht ik ook, daarstraks.

mara En dan? *Evi af*

alleen Ik weet ook wel dat jij er niet bent. Zelfs met mijn
ogen dicht ben jij er niet. Zelfs vlak voor ik in slaap ben, en
alles anders dan anders is, ben jij er niet. Jij bent er niet,
want jij moest zo nodig tegen een boom aan rijden die daar
al heel lang stond. Jij bent hier niet, dat weet ik ook wel.
Maar ik wil dat mama dat ook weet. Ik weet dat je mij niet
hoort en dat is maar goed ook, want ik ga je ook niets ver-
tellen. Ik wil, als ik daar zin in heb, óver je vertellen. Ande-

re keer of zo. Zowel de leuke dingen als de minder leuke dingen. Kan me niets schelen, je luistert toch niet mee. Andere keer. Dus... de groetjes... ook namens... namens Evi...

...

Mara staat op. Loopt naar moeder. Bekijkt haar. Kijkt naar waar Evi af ging. Dan weer naar moeder. Dan weer naar waar Evi af ging.

moeder Ben jij het?

Mara zwijgt.

moeder Of ben jij het?

Mara zwijgt.

moeder Ik ben het.

Mara zwijgt.

...

Scène 6

Wolf klopt aan.

wolf Tring tring.

mara Nee, je mag niet binnen. Sinds jij hier was, moet Evi bijna janken.

wolf O, ligt dat aan mij!

mara Ja, en aan die achterlijke vragen van jou!

wolf Maar ik kom nu niks vragen.

evi Beloofd?

wolf Ik kom iets vertellen.

mara Vertel dan.

wolf Eh...

evi Zeg dan.

wolf Oké. Eh...

mara Moet je nog iets verzinnen, ofzo?

wolf Eh... ik heb van jullie vader gedroomd.

evi en mara Wat dan?

wolf Ik wil het wel vertellen, maar dan moeten jullie mij eerst binnen laten.

Wolf mag binnen.

mara Was het een fijne droom of juist niet?

wolf Juist wel.

evi Wat dan?

wolf Hij was heel aardig. En hij zat in een stoel.

evi Te roken zeker.

wolf Inderdaad. Hij zat te roken. Op zijn gemakje. En...
en... hij las een boek. Een dik boek.

evi Die heeft nu alle tijd, natuurlijk.

mara En toen?

wolf Dat was het zo'n beetje.

mara Is het nu al afgelopen!

wolf Ik werd wakker. Dat is mijn schuld niet.

evi Hopen dat het vannacht wat langer duurt.

wolf Ik weet niet of ik vannacht weer van jullie vader ga
dromen.

mara Dat is dan jammer, want dan kom je er niet meer in.

evi Hoe wist jij dat het onze vader was?

mara Dat is nou nog eens een goede vraag.

wolf Simpel... simpel... hij leek op jullie.

evi Op haar. Niet op mij.

wolf Op haar, ja. Maar ook wel op jou. Ietsjes. Zoals hij zat
te lezen.

mara Alsof ik nooit zit te lezen!

wolf Dat zei ik niet.

mara Dat is maar goed ook.

evi Schijnt... schijnt dat je als je ergens van wilt dromen,
dan moet je een foto van dat iets of iemand onder je kussen
leggen.

wolf Als ik van jullie vader moet dromen, dan zal ik toch
tenminste een foto van hem moeten hebben.

Evi zoekt en geeft hem een foto van vader.

mara Wat doe je nou!

evi Weet ik niet. Het gebeurde gewoon.

wolf Ja. Zie je wel dat hij het was.

evi *kijkt naar foto* Precies Mara.

wolf Raar. Het is net of hij weet wat er gaat gebeuren.

mara Twee weken voordat hij... twee weken later was hij...
boem.

wolf Alsof hij het zelf al weet.

Samen kijken ze naar de foto.

evi Denk je?

wolf Kijk dan!

mara Wij kijken nooit zo lang naar zijn foto. Wij vinden dat niet nodig. Stop hem in je schrift en leg hem straks onder je kussen. En zorg dat je wat interessants te dromen krijgt.

pauze

wolf Dan heb ik hier nog een boek. Een boek met handige tips voor wanneer je vader ineens dood gaat.

mara Waarom is dat boek zo vies?

wolf Alle biebboeken zijn vies. En zeker boeken waar de mensen boven zitten te huilen.

evi Ik wil helemaal niet huilen.

wolf Kijk, alleen het eerste stuk is vies. Daarna zijn de mensen gestopt met huilen. Goed boek, hè.

evi Lees maar voor.

mara Ja, lees maar voor, want volgens jou lees ik nooit.

Wolf zoekt een bladzijde waar hij een papiertje bij heeft gestoken.

wolf Volgens dit hoofdstuk kunnen jullie na een tijdje ineens heel kwaad op je vader worden. Waarom doen jullie dat niet?

evi Hoe moet dat? Staat dat er ook bij?

wolf Even kijken... even zien...

mara Neem vooral de tijd.

wolf Hier in het boek staat dat jullie hem moeten uitschelden. Omdat jullie kwaad op hem zijn dat hij dood is gegaan.

evi *tot Mara* Daar ben jij beter in dan ik.

wolf Mara, probeer eens. Noem eens een scheldwoord.

mara Zakkenwasser.

wolf Voel je je beter?

mara Nee.

wolf Jammer.

evi Heel jammer.

wolf Ik denk dat het pas werkt als je er bij zegt waarom iemand een zakkenwasser is.

evi *tot Mara* Doe dan.

mara Papa is een zakkenwasser omdat hij dood is. Nee.

Papa is een zakkenwasser omdat hij de boom niet zag. Het was nogal een dikke boom. Die boom stond er al negenen-negentig jaar en meneer ziet hem weer niet. Stomme zakkenwasser.

wolf Werkt het?

mara Nee. Ik heb er spijt van.

wolf Als je er meteen spijt van krijgt, lukt het natuurlijk nooit.

pauze

evi Zakkenwasser! Zo.

wolf Werkt het?

evi Ik ben nog bezig.

wolf O.

evi Zakkenwasser. Zakkenwasser die je er bent.

mara En?

wolf We moeten afwachten.

mara Ja, we wachten af.

wolf Ja, rustig afwachten. Morgen kom ik terug om te zien of het geholpen heeft.

mara Nee, alleen als je over onze vader gedroomd hebt.

wolf O. Ik zal het proberen.

evi Ja, ik hoop dat het lukt.

wolf Ik ook.

mara Maar ik denk van niet.

pauze

mara Zo, en nu gaan we even lawaai maken.

Evi en Mara maken lawaai.

evi Nu denkt onze moeder dat we plezier hebben en dat we ons lekker aan het uitleven zijn. Dat is goed voor ons, denkt ze. Het gaat goed met mijn kindjes, denkt ze nu.

moeder *vanuit haar kamer* Niet stoppen, meiden, door-
gaan!

evi Oké.

moeder Is Wolf er ook bij?

wolf Aanwezig!

moeder Hoe is het met je vader?

wolf Gewoon.

moeder ‘Gewoon’. Het mooiste woord van de wereld: ‘ge-
woon’.

evi Vannacht heeft Wolf van onze vader gedroomd. Iedereen
kreeg de groeten. Fijn hè!

mara *tot Evi* Niet zeggen! Niet zeggen!

moeder Heeft hij over papa gedroomd?

mara Nee.

evi Ja.

moeder Wolf, heb jij over Frank gedroomd?

mara *tot Wolf* ‘Nee’ zeggen! ‘Nee’ zeggen!

moeder Ja, Wolf?

wolf Misschien heel even. Heel kort maar.

pauze

mara Moet je weer huilen?

moeder Nee, ik geloof het niet.

evi Waarom niet?

moeder Ik vind het, geloof ik wel een fijn idee, dat Wolf over hem gedroomd heeft.

evi En vannacht gaat Wolf weer over papa dromen en dan komt hij het allemaal vertellen.

moeder Dat zijn twee fijne berichten achter elkaar. Bedank hem maar.

evi Bedankt namens mijn moeder.

wolf Zal ik mijn droom vertellen, mevrouw?

mara Nee. Doe maar een ander keertje. Onze moeder gaat slapen.

moeder Vertel maar. Slapen lukt toch niet.

mara Jij kunt niet slapen omdat je zoveel in bed ligt.

moeder Vertel maar, Wolf.

wolf Wel of niet? Zeg het maar.

mara Niet. Laat haar. Van slapen word je mooi. Hoe langer ze slaapt, hoe mooier ze wordt. Net als bij baby's. Die zijn totaal verkreukeld als ze geboren worden. Een paar dagen slapen en je hoort alleen nog maar 'Oohh' en 'Aahh' boven het bedje.

moeder Met papa sliep ik altijd uren en uren. En steeds als ik wakker werd, zag ik dat hij naar me lag te kijken. ‘Je bent elke dag knapper,’ zei hij dan.

evi Je bent de knapste moeder in deze kamer.

moeder Ik word grijs.

evi Alleen maar van voor. Hier niet.

moeder Zo zit het leven in elkaar, waar je jezelf in de spiegel ziet, word je grijs.

mara Zo mag je niet denken.

moeder Het is toch zo.

evi En nu zijn we lang genoeg serieus geweest voor vandaag.

pauze

wolf Je wordt van voor grijs omdat daar de toekomst zit. En van achteren niet want daar ligt vroeger. Daarom moet je af en toe naar de kapper. Die laat je na het knippen je achterkant zien en dan denk je: ‘Oja, zo was het.’

moeder Naar de kapper, dat is lang geleden. Ik weet niet of Carpanti me nog herkent.

wolf Hij herkent zeker je achterhoofd. Zeker. Kappers herkennen mensen aan hun achterhoofd. Daarom moet je zorgen dat je geen plat achterhoofd krijgt.

mara Einde onderwerp.

evi Volgende hoofdstuk.

moeder Volgende hoofdstuk: wat heb jij gedroomd, Wolf?

Wolf?

mara Volgende hoofdstuk.

wolf Volgende hoofdstuk: moet er niet eens een raampje

open, daar?

moeder Niet het raam open. Niet het raam open!

...

Scène 7

evi Waarom is Wolf er nog niet?

mara Goeie vraag.

evi Ik begrijp niet dat hij er nog steeds niet is.

mara Vreemd, inderdaad.

evi Vreemd, ja. Tenminste: ik neem aan dat jij het net zo vreemd vindt als ik.

mara Jij kijkt me heel raar aan.

evi Dat klopt, inderdaad.

pauze

evi Waarom is hij er nog niet? Dat vraag ik me af. Dat vraag ik me hardop af.

mara Ik weet niet wat jij je allemaal in je hoofd haalt...

evi Echt niet?

mara Zachter, a.u.b!

Wolf belt aan.

wolf Klop klop.

mara Wie is daar?

wolf Ik ben het.

evi Wie is ik?

wolf Gewoon, ik!

mara Papa?

wolf Nee, ik.

mara Jammer.

wolf Goed nieuws. Ik heb gedroomd van jullie vader.

evi Echt waar?

mara Zal wel weer.

wolf Echt. Een heel lange droom. Heel lang. In kleur.

evi Echt waar?

mara Ik geloof er niks van.

wolf Echt waar. Toen ik wakker werd heb ik het meteen onthouden.

moeder *uit de slaapkamer* Is Wolf er weer?

mara Nee.

evi Ja, het is heel gezellig hier.

wolf Heel heel gezellig. Waarom komt u ook niet gezellig even?

moeder Nee. Ik blijf vandaag maar liggen, denk ik.

mara Je blijft altijd liggen, mama.

moeder Morgen probeer ik er even uit te komen. Echt waar.

mara Dat zei je gisteren ook al.

moeder Ja, maar morgen probeer ik het echt.

evi Maar Wolf gaat zijn nieuwe droom over papa vertellen.
mara *tot Evi* Nou doe je het weer!
evi Nou en! Ik wil het horen.
mara Denk eens aan mama. Egoïst.
moeder Geen ruzie. Vertel maar, Wolf. Begin maar.
mara Maar als ik zeg dat je moet stoppen, dan moet je stoppen. Afgesproken?
wolf Afgesproken. Eh... hij zat daar weer.
In zijn stoel. Gezellig te roken...
mara Zeg dat maar niet, van dat roken, daar heeft mijn moeder een hekel aan.
evi Sst.
wolf *tot moeder* Moet ik al stoppen?
moeder Nee, ga nog maar even door.
wolf En toen maakte hij zijn sigaretje uit.
mara Sigaretje? Rookt hij ineens geen sigaren meer?
wolf ... Het was maar een droom...
evi *tot Mara* Sst.
wolf Hij zat zijn boek te lezen... en het was mooi weer, daar... en er waren overal vogeltjes... je zag ze en je hoorde ze... en soms keek jullie vader op van zijn boek en dan glimlachte hij...

evi Aah!

wolf Ja... het ging heel goed met hem... en... hij deed jul-
lie weer de groeten.

mara Alweer!

evi Wat lief. De groeten terug.

wolf Wanneer?

evi Vannacht.

wolf Ik kan natuurlijk niks beloven.

mara Dan die foto terug!

wolf Nee. Nog even.

moeder Welke foto?

evi Niks, mama.

mara Nee, niks.

moeder Wie heeft er een foto?

mara Niemand, toch, Wolf? Toch?

evi Toch?

wolf Niemand.

moeder Een foto van wat?

pauze

wolf Niemand heeft een foto van Frank.

mara Dus waar hebben we het over!

evi Inderdaad, zeg.

Moeder zucht.

en nog eens

mara Wil je wat drinken, mama?

moeder Wat lief! Mag ik misschien een glas water?

evi Je mag ook een glas sap. Of een glas cola.

moeder Nee, met een glas water ben ik al meer dan tevreden.

mara Je krijgt een glas water, maar dan krijg je er ook een boterham bij.

moeder Moet dat?

evi Dat moet.

moeder Liever niet.

mara Probeer het nou maar gewoon. Elke hap is er één.

moeder Maar als ik nou toch geen honger heb.

mara Dan maak je maar honger.

evi Zeg, hoe gaat het eigenlijk met je spreekbeurt?

wolf Het schiet niet erg op. Ik heb pas drie minuten.

evi Van de hoeveel?

wolf Van de twaalf.

mara En wanneer moet je hem houden?

wolf Morgen.

mara Dan zou ik maar eens wat gaan doen, als ik jou was.

wolf Bemoei je met je eigen zaken.
evi Waarom zeg je dat zo agressief?
wolf Waarom? Waarom? Omdat ik, ik weet niet hoe lang,
op mijn vragenlijst zit te wachten.
mara O, dus ineens is het onze schuld.
wolf Dat zei ik niet.
moeder En waar gaat jouw spreekbeurt over?
mara Over de Deltawerken.
evi Over de hamster.
mara Over het leven in sloot en plas.
evi Over het Boeddhisme.
moeder Zo. Apart. Laat eens horen wat je al hebt.
mara Nee, daar hebben we helaas geen tijd meer voor.
evi Volgende keer beter.
moeder Laat die jongen toch even oefenen.
mara Nee, had hij zich maar beter moeten voorbereiden.
evi Hij heeft tijd genoeg gehad.
moeder Doe maar voor mij dan, Wolf. Ik wil wel eens aan
wat anders denken.
mara en evi Niet doen!
moeder Doe maar, Wolf.
pauze

wolf Ik ken het nog niet uit mijn hoofd.

moeder Proberen kan altijd.

wolf *leest voor* Hallo, allemaal. Ik wil jullie vandaag graag iets vertellen over de dood. Je kunt op verschillende manieren dood gaan. Ik geef een paar voorbeelden. Hartaanval. Kanker. Van een flat afvallen. Doodgestoken worden. Vergif drinken. Ik heb hier drie plaatjes van doden. Die zal ik nu rond laten gaan. *zegt* Ik heb ze niet bij me, dus ik doe nu alsof. *leest voor* Op dit plaatje zien jullie een man die is doodgeschoten in de tweede wereldoorlog. *zegt* Ik doe alsof ik het plaatje laat rondgaan. Als jullie het gezien hebben, graag doorgeven aan degene achter je. *leest voor* Op dit plaatje zien jullie een leeuwentemmer. Er staat onder: dompteur op zijn laatste werkdag. *zegt* Alsjeblieft. Als iedereen het gezien heeft, haal ik het weer op... *leest voor* Op dit plaatje zie je de auto van een meneer die tegen een boom is gereden. *zegt* Geef maar door.

moeder Wat voor plaatje is dat dan?

wolf Een bepaalde foto uit de krant.

moeder En wat staat er op dat plaatje?

wolf Een weggetje... een sloot... een boom... een auto met een verkreukelde voorkant...

moeder Wat voor auto? Een olijfgroene?
wolf Het is een zwart-wit foto.
moeder Wat voor merk?
wolf Een Audi.
moeder Weet je dat ik die foto nooit gezien heb.
mara Ik ook niet.
evi Ik ook niet.
moeder Ik heb de krant weggegooid toen hij in de bus viel.
mara Wat is dat voor iets stoms!
moeder Ik wilde niet dat wij hem zagen.
mara Beslis jij dat voor ons.
moeder Ik dacht dat dat het beste was.
evi Is het een enge foto?
wolf Nee. Niet echt.
mara Wat zie je dan?
wolf Misschien wil je moeder niet dat ik dat zeg.
moeder Als de meisjes het willen, wil ik het ook wel.
wolf Je ziet de verkreukelde voorkant en je
ziet de airbag en je ziet glas.
evi Zie je onze vader zitten?
wolf Alleen als je heel goed kijkt.
mara Zie je zijn gezicht?

wolf Nee, hij ligt met zijn gezicht in de airbag. Alsof hij slaapt.

evi En zie je bloed?

wolf Nee. Echt niet.

moeder Maar het is geen akelige foto?

wolf Nee. Dat is het rare. Je denkt wel: dat moet een harde klap geweest zijn. En je denkt vooral: die boom kunnen ze maar beter omzagen, want die redt het niet meer.

pauze

wolf Zal ik doorgaan waar ik gebleven was?

evi Vraag maar aan mijn moeder?

moeder Doe maar Wolf.

wolf *leest voor* Veel mensen die nog nooit een dode in het echt hebben gezien denken dat het eng is. Ik heb onderzocht dat het niet echt eng is, maar dat het vooral raar is. Het is raar om iemand te zien liggen die heel erg lijkt op de iemand die je goed hebt gekend. Het is net alsof ze die iemand zo goed mogelijk hebben nageemaakt.

mara Dat heb je van ons gestolen. Verzin zelf eens iets.

evi Hij zegt toch dat hij het onderzocht heeft.

moeder Jullie moeten die jongen niet voortdurend onderbreken.

wolf Inderdaad. Zo komt het natuurlijk nooit af. *leest voor*
Als je man dood gaat, begin je heel hard te gillen. Heel hard.
En dan ga je op de grond liggen. Op het asfalt. En als hij is
begraven dan ga je op bed liggen. Je doet de gordijnen dicht
en je ligt daar maar. Te liggen.

De vraag is: waarom? Ben je zo moe? Of lig je te wachten?
Of ga je liggen omdat je man op het kerkhof ook maar ligt
te liggen? In ieder geval is het niet zo dat je al die tijd aan
het huilen bent... *stopt met voorlezen* Tot hier heb ik het.
evi Als je wat langzamer praat dan heb je vanzelf tien minu-
ten.

wolf Maar het eindigt zo raar.

mara Had je niet beter een onderwerp kunnen kiezen waar
je verstand van hebt?

wolf Daar kom je een beetje laat mee.

moeder Waar is die vragenlijst dan?

evi Die is er niet.

mara Die is weg.

evi Die is helaas kwijt.

mara Jammertjes.

evi Heel jammertjes.

wolf Nee, hoor. Hier is hij. *geeft lijst* Wat ik al weet heb ik doorgestreept.

moeder *leest voor* Wat betekent 'gecondoleerd' precies?

Vraag 6: Hoe vaak huilen jullie per dag? Vraag 7: Wat missen jullie het meest van jullie vader? 'Gecondoleerd... gecondoleerd...' Raar woord eigenlijk. Het zal wel een Frans woord zijn. Van 'condoler'. Of Latijn.

mara Evi dacht dat ze allemaal 'gecontroleerd' zeiden tegen haar.

evi Daar hoeft je niet zo stom bij te lachen.

mara 'Gecontroleerd!'

evi Ik dacht dat ze allemaal waren komen kijken of hij inderdaad dood was. En dat ze dat dan moesten komen zeggen.

moeder *leest voor* Hoe vaak huilen jullie per dag? Iedere nacht. Vul hier maar in: iedere nacht.

stilte

wolf Die vraag was eigenlijk niet voor u, maar voor hen twee.

moeder Sorry. *leest voor* Hoe vaak huilen jullie per dag?

stilte

evi Eigenlijk nooit.

mara Nooit echt.

wolf Moet ik hier dan gewoon ‘nooit’ invullen?

stilte

moeder Wat erg. Wat erg van mij. Wat erg van mij. Ik snap mezelf niet meer. Wat erg!

mara Wat? Doe eens rustig, mama.

evi Wil je wat drinken? Zeg maar wat je wilt hebben.

moeder Wat erg!

mara Geef eens antwoord. Groene thee? Cola? Koffie? We hebben nog een bodempje Fanta.

moeder *tot Wolf* Mag ik die lijst even vasthouden?

wolf Als ik hem terug krijg.

moeder Waarom zou je hem niet terugkrijgen?

wolf *geeft lijst* Nee, maar anders heb ik morgen helemaal niets.

De foto van de vader valt uit het schriftje. Evi raapt hem op en wil hem wegmoffelen.

moeder Mag ik die ook eens even kijken?

Evi geeft moeder de foto. Die kijkt er lang naar.

moeder Blijft een mooie foto. Wat staat er nou toch onder gekrabbeld? Wie heeft er mijn bril gezien?

wolf Niemand.

moeder Evi, lees eens voor. Het licht is hier te slecht.

evi 'Ik mis jullie natuurlijk heel erg. Maar alles gaat hier goed. Hopelijk wordt het snel weer een beetje leuk bij jullie.'

mara Laat eens kijken. Wat een vreemd handschrift.

moeder Hoezo vreemd?

mara Blokletters. Wie schrijft er nou tegenwoordig nog met blokletters?

pauze

mara *tot Wolf* En wat ging jij eigenlijk allemaal uitspoken met die foto?

wolf Daar had ik nog niet goed over nagedacht. Iedereen kwaad natuurlijk.

Ze kijken naar moeder.

moeder 7: Wat missen jullie het meest van jullie vader?

evi Dat hij me 's ochtends alvast een klap voor mijn kop geeft. En dat ik die dag dan zelf mag kiezen wat ik voor rotigheid wil uithalen.

moeder Ja, dat begrijp ik.

evi *tot moeder* Wat mis je het meest van hem?

moeder Dat hij jullie op schoot heeft.

mara Jij kiest meteen weer voor iets zieligs.

moeder Goed, dan zeg ik: dat hij me lekker vastpakt in de keuken.

mara Nee, ik wil dat je er lang genoeg over nadenkt.

moeder *denkt lang na* Sorry. Ik kan niet kiezen. Wat kies jij?

mara *denkt na* Dat jij en papa samen zitten te fluisteren en dat wij het nèt niet kunnen horen.

moeder Ja, dat is een goeie. Wat is het hier warm.

evi Eigen schuld, dan moet je maar eens een raam openzetten.

moeder Wie wil er zo vriendelijk zijn om eens een raampje open te doen.

wolf Ik wil best even vriendelijk zijn.

Wolf schuift de gordijnen open. Licht.

moeder Zouden die vogeltjes nou nooit eens chagrijnig zijn?

mara Weet ik niet.

evi Geen idee. Vraag maar aan Wolf.

mara Ja, die denkt dat hij overal verstand van heeft.

wolf *wijst naar buiten* Ja, die daar misschien.

evi Welke?

wolf *wijst naar buiten* Die daar. Die ziet er behoorlijk chagrijnig uit.

evi Ik zie hem niet.

mara Ik ook niet.

wolf *wijst naar buiten* Die! Zie je die rozenstruik? Ja? Zie je die boom achter die struik? Zie je hem? Helemaal boven in die boom. En dan links. Links. Helemaal links.

mara Waar dan?

Moeder staat op. Ze komt achter hen staan en kijkt naar buiten.

wolf Jammer, net weg.

moeder Hij heette Frank, maar sommige mensen dachten dat hij Frans heette. Die verstonden per ongeluk Frans. Maar dat vond Frank niet erg. Hij vond het wel grappig: ‘Frans’. Heel soms zei ik ook Frans tegen hem. Voor de grap. Vond hij leuk. Hij had een scherpe baard. Na drie kusjes had je al rode vlekken van zijn baard. Als hij zich had geschoren, kwam hij naar beneden gerend en dan riep hij: ‘Snel, snel: kusjes, nu! Snel, snel, voor mijn baard begint te groeien!’ Dan sprong ik bovenop hem. En Mara ook, die sprong bovenop hem. En Evi ook, die sprong bovenop hem. En dan viel hij op de grond en dan lag hij onder een berg van meis-

jes. ‘De gezinsberg’ noemde Frank dat altijd. En hij kon heel goed tegen kietelen. Uitzonderlijk goed. Alsof hij dan zijn gevoel kon uitschakelen. Niemand snapte hoe dat kon. Want de rest van de gezinsberg kan helemaal niet tegen kietelen. Hij was ongeveer zó groot. Ik kwam bij hem tot hier. Zonder schoenen. Tot hier. Wat hij heel leuk vond was als ik hem optilde. Als ik mijn best deed kon ik hem tien seconden lang optillen. Maar hij kon mij veel langer optillen. Het langste was negen minuten. Steeds riep hij: ‘Ik hou het niet!’ maar dan hield hij het toch. Negen minuten. Als men aan Frank vroeg hoe oud dat hij dacht te worden dan zei hij altijd: ‘Tweeëntachtig jaar en zeven dagen.’ Altijd. En als je vroeg hoe hij dat wist dan zei hij dat hij ooit, als kind naar een waarzegster was gegaan en die had tegen hem gezegd: ‘Frank, later krijg jij twee dochters. En een hond. En je wordt tweeëntachtig jaar en zeven dagen oud.’ Dat van die twee dochters is gelukt. Dat is bewezen. Dat van die hond ook.

Maar die is dood. En de rest is niet gelukt. Toen hij begraven was kregen we een brief van de tandarts dat Frank vergeten was dat hij een afspraak had en dat hij niks had laten weten en dat hij toch moest betalen. En hij heeft één broer. Ton. En

die lijkt niet op Frank. Die is kaal en heeft kleine voetjes. Maar zijn stem is precies hetzelfde als van Frank. In het begin belde ik hem wel eens op om zijn stem te horen. Maar dat werd op een gegeven moment natuurlijk een beetje vervelend voor Ton. Dan wist hij niet goed wat hij moest zeggen. Dus daar ben ik toen mee opgehouden. Verder zong Frank heel vals. Dan zei ik: ‘Hoor je zelf niet dat dat heel vals was, wat je net zong.’ En dan zei hij ‘Nee’ en dan ging hij opzettelijk nog valser zingen. Vóór Mara geboren werd, dacht Frank dat hij een zoon zou krijgen. En voor Evi geboren werd dacht hij hetzelfde. Hij wist het zo zeker dat hij steeds thuiskwam met voetballen en geweren en zwaarden en autootjes en... en zijn vader leeft nog. Die is nu vijfenzeventig. Die denkt nu dat hij tweeëntachtig jaar en zeven dagen oud zal worden. Dat die waarzegster zich een generatie vergist heeft. Soms belt hij op, Franks vader. En dan begint hij altijd te huilen en dan zegt hij: ‘Sorry, sorry, sorry.’ Maar dan is het al gebeurd. Even nadenken... oja, als Frank bier dronk. Soms. Dan moest hij giechelen als een meisje. En dan zeiden wij: lach niet zo stom. Oja, hij heeft eens een zwaan gered. Die zat vast in het prikkeldraad. Frank heeft hem gered. Terwijl die zwaan hem

de hele tijd in zijn nek beet. Zwanen hebben heel kleine tandjes. Dat wist ik van te voren ook niet. Frank tot aan zijn middel in het water en die zwaan maar bijten. Die zwaan leeft nog steeds. Oja, hij hield niet van blokfluitmuziek. Omdat hij zelf vroeger altijd moest blokfluiten. Oja... oja... hij legde zijn portemonnee altijd op een andere plek. En maar zoeken. Misschien wordt die zwaan wel tweeëntachtig jaar en zeven dagen oud. En hij had zijn boterhammentrommel nog niet leeg vlak voor de botsing. Twee met kaas en twee met rozenbotteljam. Maar zijn cd-speler deed het nog. Saxofoonmuziek. Ik zei altijd: 'Ik snap die muziek niet.' En dan zei hij: 'Als de muziek jou maar snapt...'

mara Mama, nog van harte gecondoleerd.

moeder Jij ook, Mara.

evi Ja, mama. Ook namens mij, hartelijk gecondoleerd.

moeder Jij ook nog gecondoleerd.

wolf Gecondoleerd, mevrouw.

moeder Dank je, Wolf.

wolf *tot Evi* Jij ook nog gecondoleerd.

evi Dank je wel. Jij ook gecondoleerd.

mara Nee, hij niet. Hij is geen familie.

evi Stom. Niet gecondoleerd, Wolf.

wolf Dat klopt. Nog gecondoleerd, Mara.

mara Dankjewel. Even mijn zus condoleren. Gecondoleerd
zusje.

evi Ik eerst. Gecondoleerd, Mara.

mara Tegelijk.

mara en evi Gecondoleerd.

evi Gecontroleerd, mama.

mara Ja, van harte gecontroleerd, mama.

Waakhondje ging in première op 6 november 2010 in De
Krakeling in Amsterdam.

Tekst: Peer Wittenbols

Regie: Lidwien Roothaan

wolf Jan-Paul Buijs

evi Eva Marie de Waal

mara Lottie de Bruijn

moeder Heidi Arts

www.toneelmakerij.nl

Waakhondje is geschreven in opdracht van de Toneelmakerij

Peer Wittenbols (Bergen op Zoom 1965) is freelance-schrijver. Tot eind 2008 was hij als huisschrijver verbonden aan Toneelgroep Oostpool onder artistiek leiderschap van Rob Ligthert. Wittenbols schreef zo'n veertig toneelstukken, twee dichtbundels en een verhalenbundel. Hij won daar zeer grote en zeer kleine prijzen mee. Ook was hij als columnist werkzaam voor De Theatremaker, Dagblad De Limburger en De Volkskrant. Hij schrijft o.a voor Het Zuidelijk Toneel en de Toneelmakerij. Zijn werk wordt gespeeld in onder meer Vlaanderen, Duitsland en Spanje. Onder de vlag 'Wittenbols schrijft, Ligthert regisseert' worden in 2011 en 2012 drie nieuwe voorstellingen gerealiseerd.

Toneelwerk

Desmet/het vege lijf – 1993

Zeestuk – 1994

Doodrijp – 1995

Zog – 1996 – vertaald in het Duits en in het Grieks

Smegma – 1996 – genomineerd N.P.S.-cultuurprijs

Noordeloos – 1997 – aanmoedigingsprijs voor toneelliteratuur van het Amsterdams Fonds voor de Kunst; Van der Vies-prijs 1997; geselecteerd voor het Nederlands Theaterfestival en Het Theaterfestival

April (1864-1889) – 1997 – Taalunie Toneelschrijfprijs 1998; vertaald en uitgegeven in het Duits

Ochtendkroniek – 1998

Tweeduister – 1999

Erfdragers – 1999

De kersenbijter – 2000

Oude honger – 2001

Eierdans – 2001

Tosca – 2001

Dubbeldooier – 2002

Het zouthuis – 2002

Atalanta – 2003 – 6e Nederlands-Duitse kinder- en jeugd-
toneelschrijversprijs Kaas & Kappes

Eerste bloei – 2003

Zullen we het liefde noemen – 2003

Het behouden huysch – 2004 – 7e Nederlands-Duitse kin-
der- en jeugdtoneelschrijversprijs Kaas & Kappes

Goedbloed – 2004

De nimfen – 2005

De bamboesnijder – 2005

Niemandsverdriet – 2006 – genomineerd voor de Taalunie
Toneelschrijfprijs 2006

Het vierde rijk – 2007 – genomineerd voor de Taalunie To-
neelschrijfprijs 2007; geselecteerd voor Het Theaterfestival
2006-2007

Alptraum – 2007

Op de ziel – 2007

Het eigen bloed – 2008

De broekneus – 2008

Het misverstandt – 2008

Voor Colette – 2010

Amora – 2010

Hark & sleg – 2010

Waakhondje – 2010